

Arbres voltats de llibres:

el jardí de la Biblioteca Nacional de França

El 1995, quatre llibres gegantins de vidre emergien a prop del riu Sena. Era la nova Biblioteca Nacional de França. Amb aquesta gran obra contemporània, París seguia la tradició d'instal·lar els seus grans punts de referència visual entorn del riu que travessa la ciutat: plaça de la Concòrdia, Camp de Mart, Invàlids... Les quatre grans torres, que contenen milions de llibres, són una barreja de sobrietat racionalista i majestuositat. L'espai que delimiten s'ha convertit en un fragment de bosc adult ple d'harmonia, a imatge dels boscos de Fontainebleau. El mateix arquitecte, Dominique Perrault, va triar els arbres madurs, provinents d'un bosc de Normandia, i, avui, cinc anys després, aquest fragment de "natura" viu còmodament en el cor de la capital de França.

Dominique Perrault ho va veure clar des del principi: aquest fragment de bosc seria visible des de totes les sales de lectura i simbolitzaria el silenci i la longevitat d'una biblioteca. La idea tenia bellesa abans de tenir forma, però, ¿era viable dur-la a terme? A principis del 1991 hi havia seriosos dubtes. Es volien arbres amb una certa maduresa –al voltant d'uns 50 anys– per fer la impressió de bosc consolidat. Però en cap dels viviers consultats hi havia exemplars tan vells. A més, malgrat que *a priori* no hi ha límit d'edat per al trasplantament, aquesta possibilitat despertava un cert recel.

Finalment es va assumir el risc i es va establir un pla de treball rigorós. Es va proposar la recerca d'una vintena d'exemplars de pi roig (*Pinus sylvestris*) de més de 20 metres. Aquests exemplars serien dipositats en uns contenidors en les millors condicions. Si, sis mesos després, la taxa de mortalitat era baixa, se n'anirien a buscar unes quantes desenes més. Trenta mesos després, a la tardor del 1994, es traslladarien a l'esplanada de la biblioteca els exemplars que haguessin sobreviscut i que mostressin una vitalitat normal. Allà viurien, juntament amb altres arbres més petits. Dit i fet. A Normandia, a prop de l'autopista A-13, es localitza un bosc que sembla fet a mida per a la idea de Perrault, ja que és ple de pins rojos madurs i esvelts, amb un fullatge sempre viu. És el bosc de Bord.

VIUEN

Així, segons el pla establert, es trasplanten 25 pins rojos a la tardor del 1991 i només en mor un, al març del 1992, trencat pel vent. La hipòtesi que l'edat de l'exemplar no és un factor crític per a la seva supervivència es confirma. El pla segueix endavant i, com estava previst, 120 exemplars esperen el moment en què l'esplanada de la biblioteca estarà lliure d'excavadores i grues per viatjar a Pa-

rís, a finals del 1994. En aquests dos anys, els arbres donen mostres de gran vitalitat i arriben a créixer encara més que els dels boscos veïns, a causa, lògicament, d'un tracte molt favorable, a base d'adob, reg i vigilància fitosanitària. Són exemplars d'entre 20 i 22 metres, amb un pes de 12 tones i una escorça ocre-rogenca.

El terreny es prepara per rebre els pins i l'esplanada de la biblioteca s'excava a una profunditat de 2 i fins a 3 metres per posar-hi terra llauradissa, tova i permeable, i crear, en definitiva, un substrat favorable al trasplantament dels arbres. Hi ha reg automàtic i s'hi afegeix també un llit de grava de 30 cm, sistemes de drenatge per a les aigües i, en superfície, una capa vegetal de sotabosc amb falgueres, jacints, geranis, bruc i altres plantes. Els vells exemplars de pi roig són col·locats delicadament amb grues i acaben compartint l'espai amb arbres de viver triats d'un a un per l'arquitecte Perrault: roures, bedolls i pins de diferents alçades. Totes aquestes espècies tenen una esperança de vida de més de cent anys. Pel que fa als arbres del bosc normand, viuran encara cinquanta anys més sota les mirades de lectors que busquen un instant de repòs. Tenint en compte que a Normandia estaven condemnats per l'explotació d'una pedrera, aquest ha estat per a ells un destí de luxe. ■

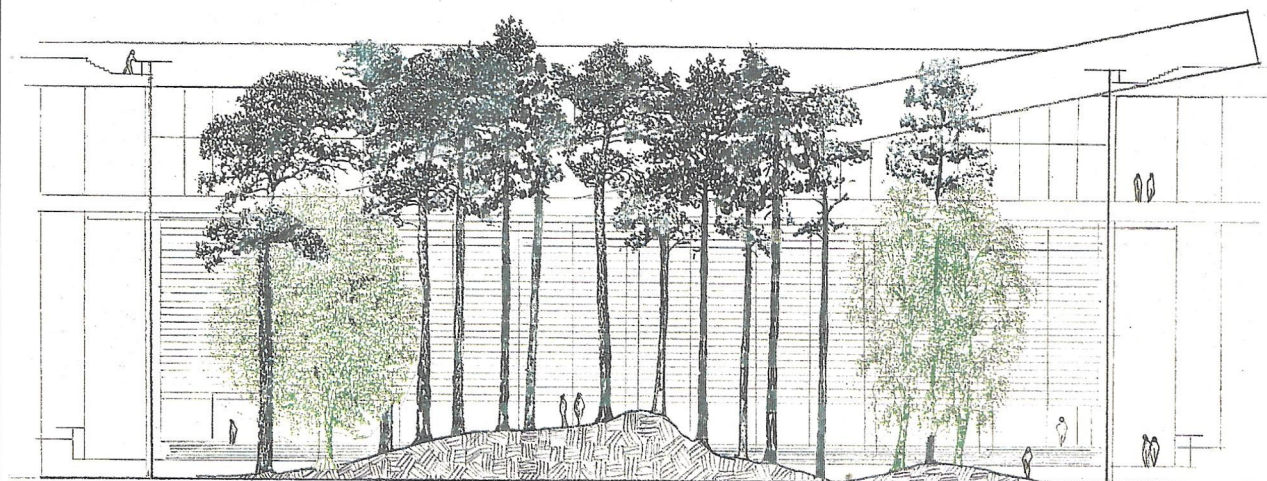
Espai del jardí: 12.000 m²

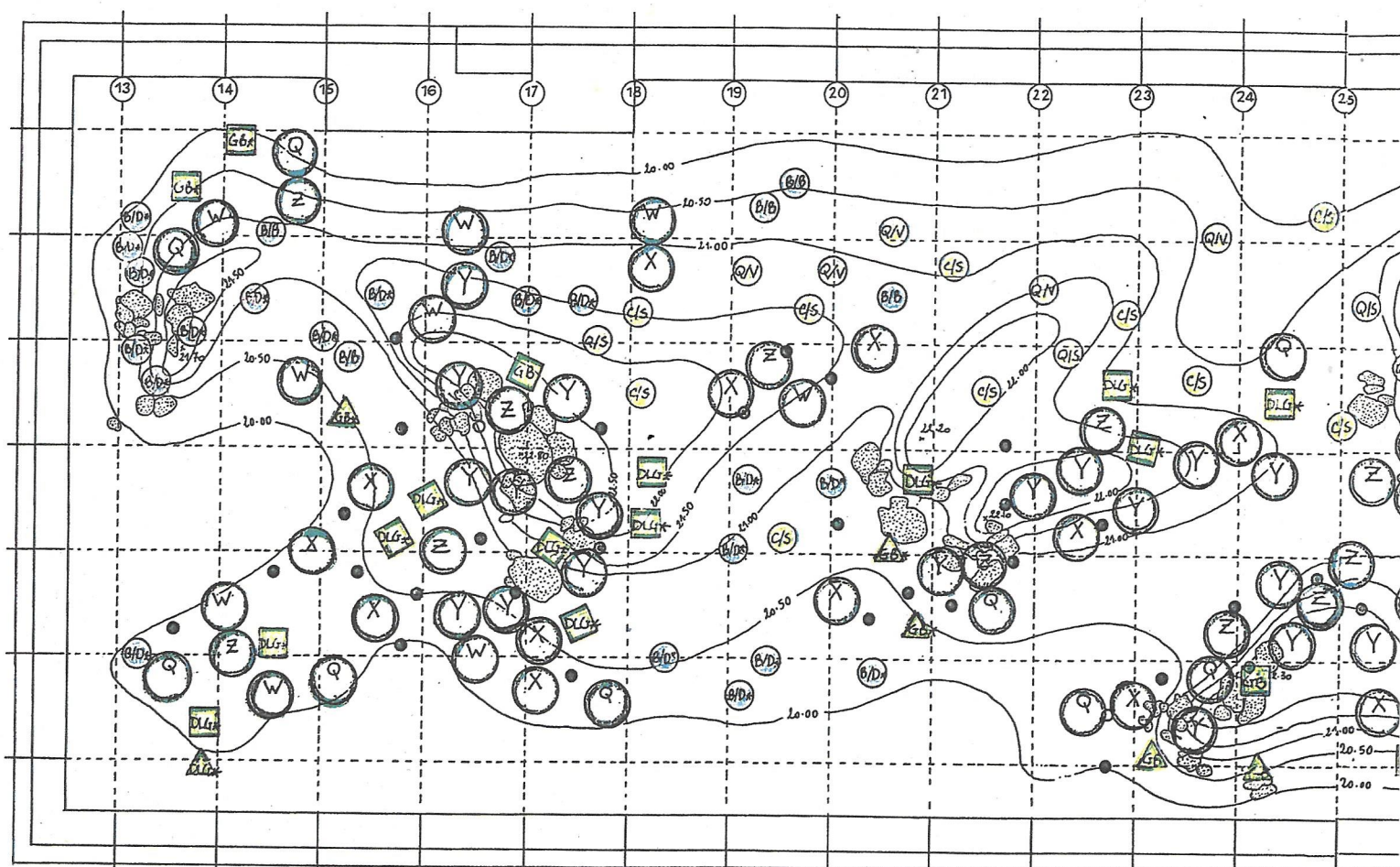
Espai plantat: 10.600 m²

Concepció: Dominique Perrault, arquitecte de la Biblioteca Nacional de França, i Gaëlle Lauriot-Prévost, arquitecta

Botànica i paisatge: Erik Jakobsen, enginyer agrònom

Albert Punsola

LLEENDA

Q Pins forestals de 10 a 17 m numerats:
75, 82, 83, 91, 92, 93, 94, 95, 100, 116, 123,
138, 141, 143, 144, 145, 153, 154, 155, 156

W Pins forestals de 17 a 19 m numerats:
62, 65, 66, 85, 87, 88, 89, 102, 106, 108, 114,
115, 117, 122, 124, 130, 134, 135, 140, 142

X Pins forestals de 19 a 21 m numerats:
28, 31, 58, 67, 68, 70, 74, 76, 78, 79, 81, 86,
96, 99, 101, 103, 109, 119, 128, 129, 125, 132,
147, 136, 152

Y Pins forestals de 21 a 23 m numerats:
6, 7, 11, 13, 23, 26, 27, 33, 34, 35, 38, 39, 40,
41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 51, 57, 59, 63, 64,
69, 77, 107, 110, 113, 121, 126, 127, 133

Z Pins forestals de 23 a 29 m numerats:
4, 5, 8, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 29, 30, 32, 36, 37, 50,
52, 54, 55, 56, 60, 61, 71, 80, 84, 112 124 U

△ Pins rojos (*Pinus sylvestris*) en substitució de
pins forestals morts 16 U
subtotal 140 U

GB Pins rojos dels viviers Guillot Bourne preparats en
recipient 5 U

GB Pins rojos dels viviers de Guillot Bourne sense
recipient 5 U

DLG Pins rojos dels viviers D.L.G. preparats en
recipient 20 U
subtotal 30 U

B/B Bedolls (*Betula verrucosa*) dels
viviers Brülins 20 U

B/D Bedolls dels viviers Derly preparats en
recipient 20 U
subtotal 40 U

C/S Carpins (*Carpinus betulus*) dels viviers
Soupe 20 U
subtotal 20 U

Q/S Roures pènols (*Quercus robur*) dels
viver Soupe 10 U

Q/V Roures dels viviers Villette 10 U
subtotal 20 U

153 Arbres frondosos forestals de la parcel·la
Derly 2 U
subtotal 2 U

● Pins petits de viver

● Rocalla

Corbes de nivell cada 0.50 m

TOTAL 252 U

Els treballs preparatoris abans de la plantació per aconseguir un bon drenatge van ser minuciosos. El fons de tot de l'excavació es va cobrir amb un llit de drenatge de grava i un geotèxtil anticontaminant. Per sobre, s'hi van posar dos metres de terra sorrenca filtrant i aproximadament un metre de terra enriquida amb humus per reconstruir fins a un cert punt un hàbitat semblant al dels grans pins trasplantats. A tot això, cal afegir-hi una xarxa de reg just sota la superfície. D'aquesta manera, el drenatge i el reg permeten controlar l'airejament i la humitat del sòl segons les necessitats dels arbres. A causa de la limitació d'espai, es va haver d'idear un transportador amb cinta per anar aportant progressivament els 40.000 m³ de material per al sòl, així com una grua mòbil, amb un rail situat al fons de l'excavació, per moure alguns arbres veritablement grans, que arribaven a pesar unes 12 tones.

